

Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi- és Szociális Intézmény
6762, Sándorfalva, Szabadság tér 4/a.

Bölcsőde
Szakmai Program

Készítette: Megyesi Anett

Sándorfalvi EESZI Bölcsőde Szakmai vezető

Tartalomjegyzék

I. Az Intézmény küldetése, céljai, szolgáltatásai.....	2
<i>I.1 Az intézmény általános célja és feladata</i>	<i>2</i>
<i>I.2 Az intézmény küldetése.....</i>	<i>3</i>
<i>I.3 Alapelveink</i>	<i>3</i>
<i>I.4 A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény által nyújtott szociális alapszolgáltatások, egészségügyi és gyermekjóléti alapellátás formái</i>	<i>4</i>
<i>I.5 Sándorfalvi EESZI Szervezeti felépítése</i>	<i>4</i>
II. A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéinek Szakmai programja	5
<i>II.1 Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsőde Adatai</i>	<i>6</i>
<i>II.2 Az ellátandó célcsoport és ellátandó terület</i>	<i>6</i>
<i>II.3 A helyi társadalmi környezet bemutatása</i>	<i>8</i>
<i>II.4 A Sándorfalvi bölcsőde bemutatása</i>	<i>8</i>
<i>II.5 A bölcsődei szolgáltatást használók igényei.....</i>	<i>8</i>
<i>II.6 A bölcsődei nevelés-gondozás feladata</i>	<i>9</i>
<i>II.7 A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei</i>	<i>9</i>
<i>II.8 A helyi szakmai program, mint dokumentum.....</i>	<i>13</i>
<i>II.9 A bölcsőde bemutatása</i>	<i>14</i>
<i>II.10 A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai</i>	<i>17</i>
<i>II.11 Az intézmény sajátos feladatai.....</i>	<i>17</i>
<i>II.12 Együttműködés az intézményen belül</i>	<i>18</i>
<i>II.13 Együttműködés a szülővel.....</i>	<i>18</i>
<i>II.14 Együttműködés más intézménnyel</i>	<i>18</i>
<i>II.15 A nevelés –gondozás feladatainak megvalósulásának módja</i>	<i>19</i>
<i>II.16 A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei</i>	<i>24</i>
<i>II.17 Nevelési terv megvalósítása kezdeményezések során.....</i>	<i>28</i>
<i>II.18 A bölcsődei élet megszervezése</i>	<i>29</i>
III. A kisgyermekről szóló egyéni dokumentációk.....	31
IV. Az ellátások igénybevételének módja	31
V. Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	33
VI. Érvényességi nyilatkozat, legitimációs záradék	35

I. Az Intézmény küldetése, céljai, szolgáltatásai

Sándorfalva Nagyközség Önkormányzata 104./1999. (XII. 12.) számú határozatával létrehozta az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézményt (rövidített nevén EESZI). Az intézmény integrált formában való működését ennek alapján kezdte meg. A gyermek-és ifjúság védelem, a családok támogatása, az idős ellátás Sándorfalva város életében a szociális gondoskodás fókuszát jelentik. 2016. 01. 01.-től megtörtént a család- és gyermekjóléti szolgálat integrációja. A módosult szociális, gyermekvédelmi tárgyú törvények értelmében a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben komplex módon történhet. A közös hivatal egysége kapcsán ettől az évtől ellátjuk a Dóc Község család-és gyermekjóléti szolgáltatását is. Sándorfalva Városi Önkormányzat és Dóc Községi Önkormányzat Képviselő- testületének határozatai alapján megállapodás született Dóc község szociális alapszolgáltatásainak ellátására, 2018.július 1. napjától.

I.1Az intézmény általános célja és feladata

A sándorfalvi EESZI működési területén (Sándorfalva Város, Dóc Község) élő, szociális, egészségügyi és mentális állapotuk miatt rászorult emberek intézményi keretek között történő ellátása. A gyermekek törvényben foglalt jogainak védelme, érvényesítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése. Segítség nyújtás a gyermekek ellátásához, gondozásához, testi, szellemi fejlődésük, szocializációjuk elősegítéséhez, a szülői gondozó tevékenység ellátásához, a gyermekek napközbeni biztonságos felügyeletéhez.

A szociális és gyermekvédelmi tevékenység során a gyermekek, családok, az idős emberek életmódjának, szokásrendszerének, tradícióinak tiszteletben tartása törekszünk. Az intézmény az ellátásban részesülők szociális biztonságának megőrzése érdekében a feladatok ellátása során szervezi és összehangolja az általa nyújtott szolgáltatásokat, információt nyújt és megismerteti egyéb szociális szolgáltatások tartalmát, eljárási rendjét, támogatja az azokhoz való hozzáférést. A tevékenységünk során együttműködünk más szociális és gyermekjóléti tevékenységet ellátó szervezetekkel, intézményekkel. Az eredményesebb tevékenység érdekében figyelemmel kísérjük a szociális és gyermekjóléti ellátások jogszabályi környezetének változását, más szolgáltatók eredményeit. Az intézmény valamennyi szakterületét érintően részt veszünk pályázatokon, új innovatív programok kidolgozásában. Az integrált rendszer segíti az együttműködést, a szervezeti és területi összekapcsolódás miatt a szakfeladatok dolgozói jól ismerik egymás munkájának sajátosságait, az ellátott problémája esetén gyors, komplex beavatkozással tudunk segíteni.

Az intézmény feladata

- hatékony, összehangolt szakmai munka,
- világos és követhető felelősségi rendszer,
- egységes tervezés, azonos színvonalú teljesítményt nyújtó szervezeti egységek,
- a teljesítmény folyamatos belső ellenőrzése és visszacsatolás,
- racionális és finanszírozható ellátórendszer megteremtése.

Az intézmény alapidokumentumában (alapító okiratában) meghatározott ellátásokat biztosítsa az ellátottak részére. A szolgáltatást úgy kell nyújtani az ellátottak részére, hogy az megfeleljen az intézményi működést szakmailag érintő szabályoknak, így:

- jelen szakmai programnak,
- az alapító okiratnak,
- a szervezeti és működési szabályzatnak,
- a házirendnek,
- a jogszabályokban meghatározott szakmai szempontoknak, az ott meghatározott feladatellátási követelményeknek.

I.2 Az intézmény küldetése

Az intézmény integráltan működő szervezeti egységei különböző szolgáltatásokkal, megfelelő igénybevételi lehetőséget nyújtanak az arra rászorulóknak. Az intézményben megtalálhatók az idősek, gyermekek, családok szociális ellátásának egymásra épülő, egymást kiegészítő formái. Az ellátást igénybe vevők részére igény szerint, egészségügyi, fizikai, szellemi állapotuknak megfelelően komplex ellátást biztosítunk. Az intézmény szolgáltatásait igénybe vevők részére minőségi színvonalú szakmai ellátás nyújtása, melysorán az alábbiakról gondoskodunk:

1. Testi, lelki gondozás.
2. Teljes nyitottság az ellátottak egyéni igényekre.
3. Korszerű, magas színvonalú szakmai munka és technikai feltételek megteremtése.

Mindezen feladatokat szakmailag jól képzett, az emberek iránt empátiával, elkötelezettséggel bíró, a róluk nagy odaadással, gondoskodó szakemberekkel látjuk el, akik rendszeres szakmai képzéseken és továbbképzéseken vesznek részt.

I.3 Alapelveink

- Jog az emberhez méltó életre és ennek elidegeníthetatlensége
- Az esélyegyenlőség biztosítása a város valamennyi rászorulója számára és a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása

- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma kor, nem, vallási, etnikai hovatartozás, szexuális irányultság, vagyoni helyzet, politikai nézet, fogyatékoság miatt
- Nyitott szociálpolitika, a szociális biztonság javításának érdekében együttműködés az egyházi és civil szervezetekkel
- Az esélyegyenlőségek és az ebből fakadó társadalmi feszültségek, marginalizálódás, kirekesztés mérséklése. A szegénységben élők önálló boldogulási lehetőségeinek javítása.
- A fenntartható működés és a fejlesztés finanszírozhatóságának biztosítása

1.4 A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény által nyújtott szociális alapszolgáltatások, egészségügyi és gyermekjóléti alapellátás formái

Az 1997. évi XXXI. törvény alapján a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás működtetése

- Bölcsőde - gyermekek napközbeni ellátása
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Az 1993. évi III. törvény alapján a személyes gondoskodás keretébe tartozó alapszolgáltatások működtetése

- Házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- Étkeztetés
- Tanyagondnoki szolgálat
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

1997. évi CLIV. törvény alapján a területi védőnői ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatásról:

- Család és Nővédelmi és Egészségügyi gondozás

1.5 Sándorfalvi EESZI Szervezeti felépítése

1.Székhelye: Sándorfalva, Szabadság tér 4/a.

Tel./fax: 62/250-004

email: eeszi@sandorfalva.hu

- Szakfeladat: Család - és Gyermekjóléti Szolgálat

2.Telephely: 1. Sándorfalva, Széchenyi út 20.

Telephely: 2. Sándorfalva, Juharfas liget 1.

- Szakfeladat: Bölcsőde

3.Telephely: 3. Sándorfalva, Dózsa György utca 33.

- Szakfeladat: Idősek nappali ellátása, Házi segítségnyújtás, Tanyagondnoki szolgálat,

Étkeztetés

4.Telephely: 4. Dóc, Dóczy Miklós utca 16.

- Szakfeladat Család - és Gyermekjóléti Szolgálat, Házi segítségnyújtás, Tanyagondnoki szolgálat, Étkeztetés

II. A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéinek Szakmai programja

Magyarországon az első bölcsődét 1852. április 21-én Forrayné Brunszvik Júlia alapította, ezzel elindította a csecsemő és kiskorú gyermekek közösségi nevelését. Felismerte, hogy felkészült szakemberek (kisgyermekgondozók) segítségével, igen hatékonyan tudják a gyerekek szocializálását és nevelését végezni. A bölcsőde, mint intézmény fokozatosan széles körű intézményi hálózattá nőtte ki magát.

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényével, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel. Az Alapprogram fejezetei valamennyi bölcsődei ellátásra (bölcsődére, mini bölcsődére, munkahelyi bölcsődére, családi bölcsődére) vonatkoznak, az egyes ellátási formák sajátosságainak figyelembevételével. A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézményi adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelni az Alapprogramban foglaltaknak. A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A fenti irányelvek érvényesülése mellett került átdolgozásra a Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéjeinek Szakmai programja.

„A bölcsőde nemesít mindent, mi vele érintkezésbe jő...” Marbeau

II.1 Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsőde Adatai

Az intézmény neve: Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi- és Szociális Intézmény-Bölcsőde

Intézmény székhelye: 6762 Sándorfalva, Szabadság tér 4/a.

Tagintézményei:

6762, Sándorfalva Széchenyi utca 20.

6762, Sándorfalva Juharfás liget 1.

Az intézmény telefonszáma: 06-62-250-004

Intézményvezető: Kelecsényi Mária Karolina

Intézmény vezető helyettes: Megyesi Anett

Szakmai Vezető: Megyesi Anett

Szakmai Vezető: Berényi-Kószó Ildikó

E-mail:eeszi.bolcsode@sandorfalva.hu

Az intézmény ellátási területe: Sándorfalva Város közigazgatási területe

Férőhelyek száma: 52+40 fő (két telephely)

Fenntartó neve: Sándorfalva Város Önkormányzata (6762, Sándorfalva Szabadság tér 1.)

Bölcsőde nyitva tartása: hétköznapi napokon és munkanapokon 6:00-17:00 óra között

Szakmai program érvényessége: 5 év

A szakmai program felülvizsgálatának, átdolgozásának és fenntartói jóváhagyásának ideje:

II.2 Az ellátandó célcsoport és ellátandó terület

Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéi a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint a kisgyermek napközbeni ellátást: szakszerű nevelésüket, gondozásukat a jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személyek által végzi, felügyeletüket, foglalkoztatásukat, étkeztetésüket biztosítja 20 hetes kortól a 3. év betöltéséig, illetve annak a nevelési évnél a végéig, amelyben a gyermekek betöltik a 3. életévüket. Ha a gyermek testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, annak a nevelési év végéig maradhat a bölcsődében, amelyben 4. életévét betöltötte. Sajátos nevelési igényű gyermeket is fogadunk 6 éves korig, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket.

Bölcsődei ellátás keretében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nktv.) 4.§.25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermek (a továbbiakban: sajátos nevelési igényű gyermek) nevelése és gondozása végezhető.

A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéi az alapellátáson túl egyéb szolgáltatást (speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatást) infrastruktúra, tárgyi adottságok és feltételek hiányában nem tud vállalni.

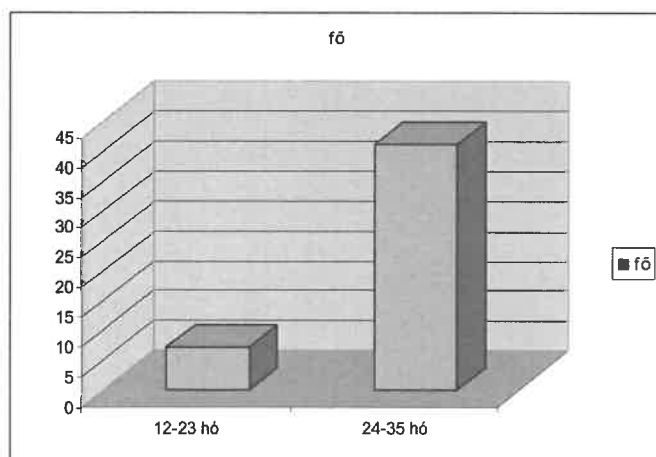
Sándorfalván 1893 májusában foglalkozott a képviselő-testület az óvoda üggyel, a sándorfalvi gyermek számára megőrző, „nyári menedékhelyként” nevezett szolgáltatás évi 36 forintjába került a községnek, egy államosított magánlakásból lett kialakítva, a több mint 100 éves épület 2 szobából, konyhából, éléskamrából, több melléképületből és udvarból állt. Működése kezdetben abszolút igazodott a mezőgazdaságban dolgozókhhoz, a kicsik nagy része már reggel 6 órakor bent volt az intézményben. Az anyák napközben bejárhattak a csecsemőjüket megszoztatni, már akit elengedtek a munkahelyéről.

„A szorgos mezőgazdasági munka két nyári hónapjában működő községi óvoda ekkor ténylegesen elmaradt az óvónővel és dajkával rendelkező kisdédóvó intézetek mögött.”¹

Az állandó bölcsőde kialakítása, az idény bölcsőde helyett a 11-38/3/3/1954 vb-sz. határozatban került elfogadásra, Dr. Bod Árpád orvos lakásában 20 fő számára.

Az 1970-es évek végére a 30 férőhelyesre bővült intézménybe, 38 gyermek került felvételre. Az akkori feljegyzések szerint az épület rossz adottságokkal rendelkezett, jellemző volt a zsúfoltság, de a gyermekek gondozását jó felkészültségű kollektíva végezte. Az 1990-es évek elejére ismét lecsökkentették a 20 főre a férőhelyek számát, az alacsony kihasználtság miatt. Jelentősebb igény 2003-ban jelentkezett a szolgáltatás iránt, ekkor a 20 férőhelyre 30 gyermek volt beíratva. Felújításra került a főzőkonyha, bevezetésre került a gyermekek közétkeztetésében előírt HACCP rendszer is. A tartós túljelentkezés miatt indokoltá vált a férőhelyek bővítése, amire egy 2008 évben kiírt DAOP pályázat nyújtott lehetőséget.

A bölcsődét igénybe vevő gyermekek életkor (hó) szerinti megoszlása 2020.05.31.-én:

¹ Sándorfalva története és népelete, Kiad. Sándorfalva Nagyközség Önkormányzata 1999.

A bölcsődébe jellemzően a másfélévesnél idősebb gyermekek kerülnek beíratásra, főként az alacsonyabb összegű GYES- ben részesülő édesanyák gyerekei, és a GYED melletti munkavállalás lehetőségét is sok szülő veszi igénybe, jellemzően ők is a gyermek 1,5 éves korától. A kormány által nyújtott családtámogatási kedvezmények pozitív hozadékaként a bölcsődei szolgáltatás iránti igény ismételten megnőtt. A helyi Önkormányzat 2019-ben pályázatot nyújtott be a Támogató a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretén belül TOP-1.4.1-19 Bölcsődei férőhelyek kialakítására. A pályázat sikeres elbírálást követően, 2021.11.10-én átadásra került a 36 férőhellyel rendelkező új bölcsőde épület.

II.3 A helyi társadalmi környezet bemutatása

Sándorfalva város lakóinak a száma évről évre növekedő tendenciát mutat. Szeged közelsége és a település kertvárosias jellege vonzerőt jelent a családok számára. A kormány által bevezetett családi otthonteremtési kedvezmények (CSOK), támogatások igénylésének lehetősége sok fiatal és család számára nyújt segítséget a „fészekrakáshoz” és a gyermekvállaláshoz.

Biztosítjuk a szülők betegsége vagy egyéb szociális ok miatti rászorultság esetén is a kisgyermekek szakszerű ellátását. Sajnos utóbbiak száma egyre növekszik. Egyre növekszik az olyan anyukák száma, akik csak a minimális összegű gyest kapják, amelyet próbálnak alkalmi munkavállalással kiegészíteni, hiszen közülük sokan albérletben laknak vagy saját lakásban, de hiteltartozással együtt.

II.4 A bölcsőde bemutatása

Az önkormányzati fenntartású bölcsőde jelenleg a Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi- és Szociális Intézmény részeként működik két épületben. A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Bölcsődéjének jelenleg hatályos alapító okirataik, valamint a működési engedélyeik alapján (Széchényi utca 52 fő Juharfás liget 40 fő) összesen 92 fő bölcsődei férőhelyet biztosít a sándorfalvi kisgyermekeknek.

Egy bölcsődei csoport működtetéséhez 2 fő kisgyermeknevelő és egy bölcsődei egységben – 1 vagy 2 csoport – 1 fő bölcsődei dajka alkalmazása szükséges. Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban valamennyi gyermek betöltötte a második életévét – ez esetben 14 gyermek –, valamint ha a bölcsődei csoportban sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermeket is ellátnak. A megnövekedett igények miatt szükségessé vált bölcsődei csoportjaink létszámának emelése. A csoportbővítés azokban a csoportokban történne, ahol a csoportba járó gyermekek mindegyike betöltötte a második életévét. A megemelt csoport létszám, nem okozna gondot a

csoportba járó gyermekek számára. A kisgyermeknevelőink szakmai felkészültsége, valamint az intézményi feltételeink is megfelelnek a 14 fős csoportok kialakítására. Nem utolsó sorban a második életévben a gyermekek testi és pszichés fejlődése is megfelelő a magasabb létszámú csoport kialakítására.

„A második évben megjelenik a konstruálás kezdeti formája, az egymás mellé, egymásra rakosgatás, a ki-be pakolás, gyűjtögetés-borogatás. Ez jó alkalom a tárgyak összehasonlítására, valamilyen szempont (pl. szín, vagy forma szerinti válogatásra) szerint. Az építés még nem előre eltervezett. A játéktárgyak és eszközök funkció szerinti használata egyre inkább jellemzővé válik. Ez jelzi az emlékezet fejlődését, hiszen felidézhetőek a korábban látott, kipróbált cselekvések. Így a játékban megjelennek a kisgyermek mindennapi életének eseménye, pl. eljátssza az evést, fürdést. A játék során begyakorolja, tökéletesíti az eszközök használatát. Az utánzás képességének fejlődése lehetővé teszi, hogy saját életének eseményei mellett, amelyeket felnőttel, illetve babával, macival is el tud játszani – eteti, takargatja, fésüli – a felnőttek tevékenységét is utánozza: főz, vásárol, autót vezet, - szerel stb. Ezek a játékok a valóságban átélt feszültségek, frusztrációk levezetésére is alkalmasak, hiszen a játékban az is lehetséges, amit kisgyermekként nem tehet meg, pl. vasalhat. Az események utánzása, újraélése örömet jelent a gyermekek számára. A második életévben a nagymozgások fejlődése, az értelmi fejlődés, az önállósodás fejlődése eredményeként a kisgyermek egyre tágabb környezetével ismerkedhet meg. A szabadban a nagymozgásos játékok gyakorlására van lehetőség, szaladgálás, játékok tologatása, biciklizés és a homokkal való ismerkedés. A szobai játékok köre is tovább bővíülhet, megismerkedik a ceruzával, papírral, gyurmával, festékkel. A beszéd fejlődése lehetővé teszi, hogy cselekvéseket, eseményeket szavakkal jelezzen, így azokat már nem feltétlen kell eljátszani. A társakkal való kapcsolatfelvétel is lehetséges beszéd útján.”(Játék a bölcsődében-Módszertani levél)

II.5 A bölcsődei szolgáltatást használók igényei

Egyre gyakoribb jelenség, hogy a szülők a biztos jövedelemszerzésük, karrierépítésük érdekében egyre több időt, energiát fordítanak a munkahelyi elfoglaltságaikra. A gyermekkel töltött idő egyre inkább lerövidül, és az együtt töltött idő tartalmát és minőségét sem mindig tudják biztosítani.

Ebből a jelenségből kiindulva egyre nagyobb feladat és felelősség hárul a bölcsődei kisgyermeknevelőkre, hogy a szülőkkel közösen szorosan együttműködve segítsék a gyermekek fejlődését. A legkisebekkel való bölcsődei tevékenységek „alapozzák” meg a későbbi ismereteket, fejlődéseket ezért rendkívül fontos és felelősségteljes, ugyanakkor szép feladat.

Manapság egyre jobban megfigyelhető a bölcsődei korosztálynál a korai fejlesztés szükségessége,

annak hiánya. A magzati korban, szülés előtti, szülés alatti és szülés utáni, a csecsemő és kisgyermekkorban ért káros hatások lehetnek a fejlődési rendellenességek hátterében. Nagyon fontos, hogy mihamarabb ezeket észleljék a szülők, vagy a kisgyermeknevelő. A korai fejlesztés megkezdése kiemelt fontosságú. Ezekre a helyzetekre a kisgyermeknevelőnek felkészültnek kell lennie.

II.6 A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás keretében a 3 éven aluli egészséges, és 6 éven aluli sajátos nevelési igényű családban nevelkedő kisgyermek nappali ellátását végzi, amely magában foglalja a kisgyermek felügyeletét, szakszerű nevelését, gondozását, foglalkoztatását, étkeztetését, tehát a testi- és pszichés szükségleteinek kielégítését, az optimális fejlődés elősegítését.

II.7 A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése:

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Nevelésünk kiindulópontja nem csak a kisgyermek, hanem a család megismerése is. A kisgyermek viselkedésén keresztül tudunk következtetni a család erősségeire, gyengeségeire. A család erősségeinek megismerésével és hangsúlyozásával hozzájárulhatunk a család életminőségének javulásához. Ehhez első jó alkalom a kisgyermeknevelők részére a családlátogatás, ahol nem csak a kisgyermekről érdeklődünk, hanem a család „működését”, családtagok szerepét, egymáshoz való viszonyát is megfigyeljük. Ezután a beszoktatás időszakában, a napi találkozások során, szülőkkel közös ünnepek során, egyéni beszélgetések, szülőcsoportos beszélgetések során tudunk információt gyűjteni, megosztani, tanácsot adni, ha probléma van, közösen megoldást találni a szülővel. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A kora gyermekkori intervenció szemlélet befogadása:

Ennek értelmében a feladatunk az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradás, stagnálás felismerése és jelzése. A gyermekekkel együtt töltött idő alatti célzott megfigyeléseink, és annak dokumentálása alapján feltárjuk az életkori sajátosságoktól való eltérést, és a szülővel történő beszélgetés során próbáljuk először kideríteni az okokat. Ha olyan jellegű a probléma, akkor a szülőnek javasoljuk, hogy kérjen segítséget pl. a pedagógiai szakszolgálat szakembereitől vagy az egyéb problémán segíteni tudó szakembertől (pl. egészségügyi jellegűnél háziorvos, szakorvos). Ha

a szülői magatartás is szerepet játszik a probléma megoldásában, akkor jelzőrendszeri esetmegbeszélésen tudunk információt átadni egymásnak a családdal kapcsolatban, hogy a jelzőrendszeri tagok a saját szakterületükön több információ birtokában a lehető legjobb megoldást válasszák. Konzultálunk védőnővel, bölcsődeorvosunkkal, aki egyben sok bölcsődénkbe járó gyermek háziorvosa is.

A családi nevelés elsődleges tisztelete :

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsődénk kiegészítő szerepet vállalva segíti a gyermekek megfelelő fejlődését. A nevelést a család értékeinek, hagyományainak, szokásainak tiszteletben tartásával, de hiányosságokat kompenzálva, korrigálva, a családi nevelést támogatva végzi. Nagyon fontosnak tartjuk a családlátogatást, hiszen itt látjuk a család működését, ebből kiindulva tudjuk a gyermek nevelését a családi neveléssel összhangban végezni. Fontosnak tartjuk a családdal való jó együttműködést, a napi kommunikációt, információcserét. A szülőkkel való találkozásra a családlátogatáson túl többféle lehetőséget biztosítunk, amikor megismerhetjük egymás nevelési elveit, és a jó gyakorlatok egyeztetésével törekszünk a gyermekek személyiségének megfelelő irányba való fejlesztésére. Bevonjuk őket bölcsődei rendezvényeinkbe, szülői értekezleteken tájékoztatást kapnak, szülőcsoportos beszélgetések alkalmával igyekszünk ötletekkel támogatni őket, amelyeket a kisgyermekük nevelésében tudnak alkalmazni, meghallgatjuk véleményüket, a szülők jogait védi az érdek-képviselői fórum.

A kisgyermeki személyiség tiszteletének elve:

A gyermeket kiszolgáltató helyzete miatt különleges védelem illeti meg. A nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk (a személyes, szociális, kognitív területen egyaránt) az emberi, gyermeki jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. Az egyéni bánásmód során figyelembe vesszük etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, fizikai, érzelmi, mentális képességbeli különbözőségeiket és ezeket elfogadjuk, elfogadtatjuk egymással szemben is.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe:

Kisgyermeknevelőink személyiségének jellemzői nagymértékben hatnak az általunk gondozott kisgyermekekre. Mintaként szolgálunk számukra, ennek megfelelő viselkedési mód alapján segítjük szociális készségeik fejlesztését, pozitív, nyitott, érdeklődő életszemlélet kialakítását. Ehhez szükséges a saját személyiségünk megismerése, fejlesztése, szakmai tudásunk gyarapítása. Személyiségfejlesztő tréningek, előadások, szakmai tanfolyamok, házi továbbképzések adnak erre módot.

A biztonság és a stabilitás megteremtése:

A gyermekeket körülvevő személyek, környezet, napirend állandósága növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a térbeli, időbeli tájékozódáshoz, a felnőttekhez való viszonyuláshoz, a

jó szokások kialakulásához. Ezért bölcsődénkben működik a „saját” kisgyermeknevelői rendszer. A kisgyermeknek a bölcsődei beszoktatási időszaka alatt új környezetet, új személyeket kell megszoknia, ahol majd biztonságban szeretné érezni magát. Ezt segítjük azzal, hogy a gyermekek a bölcsődébe való bekerüléstől az óvodába való átkerülésig ugyanahhoz a kisgyermeknevelőhöz tartoznak, és ugyanabban a gyermekcsoportban, csoportszobában töltik az idejüket. Étkezéskor saját helyük van, mindig ugyanabban a sorrendben terítünk nekik. Ugyanebben a sorrendben visszük őket a fürdőszobai gondozásra. Alváskor is ugyanazon a helyen áll az ágyuk. A napirend betartása által a gyermekek számára követhetővé válnak a nap során az egymás után következő események, történések. Az étkezések, gondozás, levegőzés, pihenés időpontja mindennap ugyanabban a sorrendben követik egymást. Az ismétlődő események kiszámíthatóságot, stabilitást eredményeznek, ezzel növelik a gyermekek biztonságérzetét. Az érzelmi biztonság jelenti a fizikai és pszichikai erőszaktól való mentességet is. A napirend negyedévente módosul, rugalmasan alkalmazkodva a változásokhoz (gyermekek fejlettsége, életkora, évszak változása, csoportlétszám).

A fokozatosság megvalósítása:

A kisgyermek nem egyformán viszonyulnak a környezetükben, személyekben beállt változásokra. Új dolgokkal, helyzetekkel szemben is változó a magatartásuk. A változások hozzászoktatásában nagy szerepe van a fokozatosságnak. A fokozatosság már a beszoktatás első pillanatától kezdve jelen van, mert a bölcsődében töltött időt csak fokozatosan növeljük, és a gondozási feladatokat is egyre növekvő mértékben vesszük át a szülőtől. Új szokások kialakításánál apró lépésekben haladunk. A világ megismertetése során egymásra épülnek és fokozatosan bővülnek az ismeretek. A fiatalabb gyermekeket rövidebb ideig köti le egy-egy általuk vagy általunk végzett tevékenység. Ennek idejét növelhetjük életkoruk előrehaladtával.

Az egyéni bánásmód érvényesítése:

A családlátogatás és a szülőkkel való beszélgetések során egyik célunk, hogy minél jobban megismerjük a kisgyermeket és a bölcsődében eltöltött idő alatt egyéniségét figyelembe véve, egyéni igényét –bizonyos határok között- kielégítve neveljük. Minden lehetséges esetben ragaszkodunk a beszoktatáshoz, ekkor a kisgyermeknevelő láthatja a gyermek-anyja közötti kapcsolatot, azt hogy az anya milyen egyéni igényeit veszi figyelembe a gyermekének. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát a nevelés, gondozás során. A fejlődés ütemét az adott kisgyermekhez mérjük. Kisgyermeknevelőink elfogadását érzi a gyermek akkor is, ha bizonyos területeken lassabban fejlődik, érik. Sajátos nevelési igényű gyermek esetében a viselkedése a megszokottól eltérő lehet, esetleg nehezebben is kezelhető, így a kisgyermeknevelő kezében lévő megoldás is nagyon személyre szabott lehet.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége:

A nevelés folyamatos tevékenység, megszakítás nélkül áthatja az egész napot, és ebben a következetességnek kell érvényesülnie. A bölcsőde egyik meghatározó tevékenysége a gondozás, ami a testi szükségletek kielégítését jelenti, és jelentősége miatt itt is érvényesülnie kell a helyes nevelői módszereknek. A fiziológiás szükségletek kielégítése teremti meg a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A technikai feltételek lehetővé teszik a gyermekek minél nagyobb önállóságra való törekvését. Pl. megfelelő magasságú vécéülőkék, mosdók, de a legkisebbek számára dobogó használata; elérhető magasságban a fésűk, fogmosó készlet; az étkezésnél megfelelő magasságú asztal és székek az önálló étkezéshez)

A napirendet úgy alakítjuk, hogy jusson elegendő idő az önálló próbálkozásra. A gondozás helyzeteiben is sokat beszélünk hozzájuk, beszélgetünk velük kíváncsiságukat kielégítve, bővítve ismereteiket, pozitív irányba terelve a személyes kapcsolatokat. Törekszünk a gondozás közben is a pozitív hangulat megteremtésére.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása:

A gyermekek kognitív, érzelmi és társas kompetenciáiknak fejlesztése a születés pillanatától kezdve fontos. Ezért a rendelkezésre álló játékeszközökkel, egyéb -általunk bemutatott dolgokkal- igyekszünk ismeretekhez, élményekhez juttatni őket. A közös tevékenységek során tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk, amelyben az ő cselekedtetésük, tevékenységük fontos szerephez jut. Erős motiváció számukra a mi visszajelzésünk, ezért sokszor dicsérjük őket, elismerő pillantásokkal nyugtazzuk helyes viselkedésüket, felidézzük korábbi sikeres próbálkozásait, amivel serkentjük további „építő” jellegű tevékenységekre. A gondozás helyzeteiben is a pozitív hatást kiváltó nevelői módszerek alkalmazásával (elismerés, dicséret, biztatás) készítjük, ösztönözzük az önálló próbálkozásokra, új felfedezésekre, igényükhöz igazodva segítünk. Elegendő időt hagyunk a próbálkozásokra. A gyermekeket meghallgatjuk, véleményüket figyelembe vesszük, a kompetenciájuknak megfelelő mértékű döntési lehetőséget biztosítunk nekik.

Az egységes nevelő hatások elve:

Ahhoz, hogy a gyermekek a kiszámíthatóság légkörében és egységes elvárások között nevelkedjenek a bölcsődében, a kisgyermeknevelők mindig megbeszélik, hogy milyen szabályok betartását várják el a gyerekektől. Ezeket a szabályokat a bölcsődei dajkánk is ismeri, mert szükség esetén a gyermekek felügyeletében részt vesz. Tájékoztatjuk egymást a családlátogatáson tapasztaltakról. Folyamatosan konzultálunk egymással a gyermekekről, hogy életkoruk és egyéniségük alapján milyen elvárásoknak, kéréseknek tudnak megfelelni, hol tartanak az egyes fejlődési területen. Megbeszéljük, kinek milyen egyéni bánásmódra van szüksége, mely leginkább segíti a fejlődését.

HITVALLÁSUNK:

Azt valljuk, hogy csak nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben felnövő gyermekből válnak boldog, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni tudó emberek. A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre; az első három év az első közösség meghatározó, jelentős szerepe van a gyermek későbbi személyiségfejlődésében. Ebben az életszakaszban a kisgyermek testileg-lelkileg erősen függ a felnőttektől. A bölcsődei munkánk, éppen ezért gyermekközpontú, a gyermeki személyiség egészséges fejlődésére és kibontakoztatására törekszik, mely segíti a társadalomba való beilleszkedését. A gyermek a társadalom fejlődésének záloga. A legfontosabb és legmeghatározóbb szerepe az anyának van. A közösségben (mint intézményben) való nevelődés első színtere a bölcsőde, amely kiegészítő, támogató, kompenzáló, segítő szerepet vállal a családi nevelés mellett.

II.8 A helyi szakmai program, mint dokumentum

A Helyi Szakmai Program alapján valósulnak meg a gyakorlatban a nevelés-gondozás feladatai, útmutató a kisgyermeknevelők számára, továbbá a szülők számára bemutatja a bölcsődét, és az ott folyó szakmai munkát. Kiemelt feladatként a gyermekek irodalmi, zenei nevelését és a mozgásfejlesztést választottuk.

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka, felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését, pozitív érzéseket kelt, érzelmi biztonságot nyújt. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok erősítik a zenei élményt. Az ének, mondóka derűs légkört teremt a csoportban.

A vers, mese hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A bölcsődében az irodalmi és népi műveknek egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják.

A mozgás alapvető formái kialakulásának időszaka a 0-3 éves kor. Az egészséges gyermek mozgásigénye nagy. A szabad mozgáshoz a feltételeket biztosítani kell mind a csoportban, mind a szabadban. Mozgásfejlesztő játékok, minél nagyobb mozgástér, elegendő idő biztosítása elengedhetetlen feltétele a harmonikus fejlődésnek.

A helyi szakmai program megismertet:

- a bölcsőde legfontosabb adataival,
- a szolgáltatást igénybe vevő családok körével, helyzetével,
- a bölcsődei gondozás-nevelés céljával, alapelveivel, általános, kiemelt, sajátos, fejlesztési feladataival, személyi és tárgyi feltételeivel,
- főbb helyzeteivel, a bölcsődei élet szervezésének elveivel és gyakorlatával, a bölcsődében tartandó ünnepekkel és rendezvényekkel,

- a családdal való együttműködés módjaival, a bölcsőde intézményen belüli és kívüli kapcsolatrendszerével,
- az ellátás igénybevételeének módjával, a szolgáltatásainkról szóló helyi tájékoztatás módjával, formáival,
- az ellátást kérő szülők és kisgyermekek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokkal, dolgozók jogait érvényesítendő szabályokkal
- a szolgáltatást végzők szakmai felkészültségének biztosításával
- a Helyi Szakmai Program működésének, bevalásának ellenőrzési rendszerével.

A Program elkészítésénél figyelembe vettük:

A bölcsődei gondozás-nevelés országos alapprogramját,

„A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai” c. módszertani levelet

(Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Bp. 2009),

újabb kiadását (Szociális füzetek sorozat részeként): A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Bp. 2012.) c. dokumentumot.

A szakmai munka gyakorlati megvalósítását a következő módszertani levelekre, dokumentumokra alapozzuk:

- Módszertani levél a bölcsődei adaptációról
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás c. módszertani levél
- Útmutató a családlátogatáshoz c. módszertani levél
- Folyamatos napirend a bölcsődében c. módszertani levél
- Játék a bölcsődében – módszertani levél
- Útmutató a fejlődési tábla vezetéséhez.

II.9 A bölcsőde bemutatása

A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény két bölcsődét működtet. A Széchenyi utca 20 szám alatt a található bölcsődében 4 csoportszoba található, 52 férőhellyel. A Juharfas liget 1 szám alatt található bölcsőde 3 csoportszobával rendelkezik, ezzel 40 férőhelyet tud biztosítani. A két bölcsőde 7 csoportjában megvalósulhat a korosztályonként való nevelés, ahol a csoporton belül a gyermekek életkora nem nagymértékben különbözik. Bölcsődénk saját főző konyhával rendelkezik, ezzel is nagy hangsúlyt fektetve a kisgyermek helyes táplálására. Biztosítva az egészséget védő, a jó fejlődéséhez és gyarapodásához szükséges, koronként eltérő kalória és tápanyagbevitelt; ízben, színben, konzisztenciában, emészthetőségben és összetételben változatos étrendet.

Személyi feltételek:

Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális intézményvezetője: 1 fő

Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális intézményvezető helyettese: 1 fő

A bölcsőde vezetője – kisgyermeknevelő: 1 fő

A bölcsőde vezető helyettese-kisgyermeknevelő 1 fő

Kisgyermeknevelők: 14 fő

Bölcsődei dajka: 5 fő

Szakács: 2 fő

Tárgyi feltételek:

A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Széchényi utca 20 szám alatt található bölcsőde a városközpontban helyezkedik el. Akadálymentesített az épület. A bejárat és a helyiségek kiképzése lehetővé teszi a mozgáskorlátozottak számára is a megközelítést. A bölcsőde főbejáratán belépve egy szélfogóba érkezünk. A szélfogóból jobbra, illetve balra helyezkednek el az átadó helyiségek. A bölcsőde két nevelési egységből és az azt kiszolgáló helyiségekből áll. A bölcsőde négy – 45 m²-es, egymásba is nyíló - játszószobával rendelkezik, és ezekhez kapcsolódik a fürdőszoba, amelyben 2-3 vécé, 2-3 mosdó gyermekmagasságban, 1 mosdó felnőtteknek, bilikiöntő, fürdőkád, törülköző-, fésű-, fogmosó pohártartók találhatók. A fürdőszobához kapcsolódik az átadó. Az egyik nevelési egység átadójában minden gyermeknek jellel ellátott szekrénye van, ruhaakasztóval, a másik gondozási egységnek pedig 2 hordozható fogas, és jellel ellátott szekrények. A szülők számára faliújság, megtekinthetők itt is a gyermekek munkája, újságok, könyvek olvasásra. A főzőkonyha a jobbra nyíló átadóból közelíthető meg. A főzőkonyha konyhából, fekete és fehér mosogató, száraz árú raktár, zöldség raktár, gyümölcsraktár, ételmaradék tároló.

A közlekedőből nyíló további helyiségek: sószoza, torna szoba, orvosi szoba zárható gyógyszer szekrénnel, benne a gyermekorvos által javasolt szerekekkel, ággyal; kisgyermeknevelői öltöző, zuhanyzó, teakonyha konyhaszekrénnel asztallal, székekkel, ahol tudnak ebédelni és pihenni a kisgyermeknevelők, polcos takarítószer raktár, mosó és vasalóhelyiség, tálalókonyha, női vécé és mosdó, akadálymentesített vécé.

A gyermekbútorok a csoportszobákban természetes anyagból, fából készültek, éleik lekerekítettek. Méretük igazodik a gyermekek életkorához. A kisebb méretű bútorok térelválasztóként is funkcionálnak, így játszószarkokat tudunk kialakítani, pihenésre kuckót. A bútorok nyitott polcain elhelyezkedő játékok a gyermekek számára elérhető magasságban találhatók, önállóan választhatnak közülük. (pl. autók, építőjátékok, logikai játékok, kirakók, könyvek, bábok, szerepjátékok eszközei, babakonyhai játékok.) A polcok mellett van hely a nagymozgást segítő játékok számára is. Biztonságosak, megfelelnek a gyermekek életkorának, esztétikusak, nem balesetveszélyesek, segítik mozgásfejlődésüket, fejlesztő hatásúak. A székek és az asztalok mérete lehetővé teszi a gyermekek önálló étkezését és megfelelő testtartásban való ülését. Az alkotó

tevékenységekhez is alkalmasak. A délutáni pihentető alvást korosztályukhoz méretezett, légáteresztő, jól tisztítható és fertőtleníthető, könnyen mozgatható, biztonságos, alacsony ágyak szolgálják. Csecsemők számára állítható magasságú rácsos kiságy biztosított. Amennyiben szükséges, elkerített szobasarok szolgálja a legkisebb gyermekek biztonságos játéklehetőségét. Az épületet terasz köti össze az udvarral. A csoportszobák közvetlenül nyílnak a teraszra. A teraszon tudnak levegőzni a gyermekek, ha az időjárás miatt nem tudnak az udvaron játszani. Az udvaron is biztosítjuk nekik a változatos játékeszközöket: motorok, építőjátékok, mesekönyvek, babák, alkotótevékenységek eszközei. Az udvaron található nagy mozgást, egyensúlyozást segítő játékok (mászóka), homokozók, fából készült házikó, favonat, pihenésre, alkotótevékenységhez, étkezéshez is alkalmas műanyag piknikasztalok, motorozáshoz alkalmas betonút. Az udvar nagy része fűvel borított. A lombos fák árnyékot adnak, és lehetővé teszik, hogy a gyermekek szinte az egész napjukat a szabad levegőn tölthessék, ha arra alkalmas az időjárás.

Nyáron gurulós pancsoltató is segíti a jókedvű játékot, kültéri járóka szolgálja a legkisebbek biztonságát.

A Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Juharfás liget 1. szám alatt található bölcsőde a város központjától távolabb helyezkedik el. Akadálymentesített az épület. A bejárat és a helyiségek kiképzése lehetővé teszi a mozgáskorlátozottak számára is a megközelítést. A bölcsőde főbejáratán belépve egy folyósóra érkezünk. A folyósón találhatóak a gyermekek jellel ellátott öltöző szekrényei. A bölcsődében három csoportszobából és azt kiszolgáló helyiségekből áll. A játszósobákhoz kapcsolódnak a fürdőszobák, amelyben 3-3 vécé, 2-2 mosdó gyermekmagasságban, 1 mosdó felnőtteknek, bilikiöntő, fürdőkád, törülköző-, fésű-, fogmosó pohártartók találhatóak.

A közlekedőből nyíló további helyiségek: orvosi szoba zárható gyógyszer szekrénnel, benne a bölcsődeorvos által javasolt szerekkel, kisgyermeknevelői öltöző, zuhanyzó, teakonyha konyhaszekrénnel asztallal, székekkel, ahol tudnak ebédelni és pihenni a kisgyermeknevelők, polcos takarítószer raktár, mosó és vasalóhelyiség, tálalókonyha, akadálymentesített vécé.

A gyermekbútorok a csoportszobákban természetes anyagból, fából készültek, éleik lekerekítettek. Méretük igazodik a gyermekek életkorához. A kisebb méretű bútorok térelválasztóként is funkcionálnak, így játszósarkokat tudunk kialakítani, pihenésre kuckót. A bútorok nyitott polcain elhelyezkedő játékok a gyermekek számára elérhető magasságban találhatóak, önállóan választhatnak közülük. (pl. autók, építőjátékok, logikai játékok, kirakók, könyvek, bábok, szerepjátékok eszközei, babakonyhai játékok.) A polcok mellett van hely a nagymozgást segítő játékok számára is. Biztonságosak, megfelelnek a gyermekek életkorának, esztétikusak, nem balesetveszélyesek, segítik mozgásfejlődésüket, fejlesztő hatásúak. A székek és az asztalok mérete lehetővé teszi a gyermekek önálló étkezését és megfelelő testtartásban való ülését. Az alkotó

tevékenységekhez is alkalmasak. A délutáni pihentető alvást korosztályukhoz méretezett, légáteresztő, jól tisztítható és fertőtleníthető, könnyen mozgatható, biztonságos, alacsony ágyak szolgálják. Csecsemők számára állítható magasságú rácsos kiságy biztosított. Amennyiben szükséges, elkerített szobasarok szolgálja a legkisebb gyermekek biztonságos játéklehetőségét. Az épületet terasz köti össze az udvarral. A csoportszobák közvetlenül nyílnak a teraszra. A teraszon tudnak levegőzni a gyermekek, ha az időjárás miatt nem tudnak az udvaron játszani. Az udvaron is biztosítjuk nekik a változatos játékeszközöket: motorok, építőjátékok, mesekönyvek, babák, alkotótevékenységek eszközei. Az udvaron található nagy mozgást, egyensúlyozást segítő játékok (mászóka), homokozók, fából készült házika, favonat, autó pihenésre, alkotótevékenységhez, étkezéshez is alkalmas műanyag piknikasztalok, motorozáshoz alkalmas betonút. Az udvar kialakítása folyamatos, a nyári hőségben napvitorla biztosítja a gyermekek számára az árkenyot.

A kisgyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és azok következményeinek az enyhítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a rehabilitáció és rehabilitáció segítése a nevelésgondozás során. A feladatok részterületei az egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása; az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése, a megismerő folyamatok fejlődésének segítése. A kisgyermekek fejlődése érdekében szoros együttműködésre törekszünk a családokkal, kompetenciánkhoz mértén támogatjuk a családokat, törekszünk minél több alkalmat keresni a kapcsolatteremtésre ebből a célból.

II.11 Az intézmény sajátos feladatai

A kisgyermeknevelők törekednek a szülőkkel való jó kapcsolat, együttműködés kialakítására, hogy a szülők bizalommal fordulhassanak hozzájuk a problémáikkal, nevelési gondjaikkal. Ha a kisgyermeknevelő problémákat észlel a családban, ami kihat a gyermekre, igyekszik segítséget nyújtani. A családokat segítve ünnepekhez kapcsolódva családi napokat szervezünk. (szüreti délelőtt, karácsonyi-adventi készülődés, húsvéti kézműves délután) Ezzel is igyekszünk motiválni a szülőket a minőségi időtöltésre gyermekükkel.

A bölcsőde feladatai között fontos az egészségvédelem. Mivel a bölcsődébe kerülő korosztály nagyon fogékony a fertőzésekre, a betegséget megelőző módja a sószobában (Széchenyi utcai bölcsődénkben) való rendszeres benn tartózkodás. Téli időszakban heti 1 alkalommal 30 percet tölthetnek játékkal ebben az egészséges klímájú helyiségben.

II.12 Együttműködés az intézményen belül

Dolgozók közötti együttműködés módjai: A dolgozók közötti megfelelő kommunikációáramlást napi megbeszélések, értekezletek heti rendszerességgel, ill. a felmerülő kérdések esetén segítik. A hét csoport kisgyermeknevelői folyamatosan egyeztetnek az ellátandó feladatokkal kapcsolatosan, és különösen akkor, amikor helyettesítésre kerül a sor. Személyiségük különbözőségei ellenére fontos számukra, hogy nevelési gyakorlatukat egymáshoz közelítsék. Fontosnak tartják, hogy a gyermekeket egységes nevelői hatások érhék. Egyeztetnek, hogy ugyanazon szabályok betartását kérik a gyermekektől. Nevelési probléma felmerülésekor esetmegbeszélést tartanak.

A munka- és tűzvédelmi oktatáson, HACCP oktatáson is közösen vesznek részt az intézmény dolgozói. A bölcsődevezető tájékoztatást nyújt rendszeresen a szakmai munkáról az intézményvezetőnek.

II.13 Együttműködés a szülővel

Együttműködésre biztatjuk a szülőket az első szülői értekezleten, amelyet szeptember második felében tartunk. A családlátogatáson információt gyűjtünk, de a bölcsődével kapcsolatos ismereteket mi is megosztjuk, hogy még nagyobb bizalommal forduljanak hozzánk. A beszoktatáson láthatják, hogy olyan figyelemmel, érdeklődéssel és empátiával fordulunk a kisgyermekük felé, amely jó kapcsolatra serkentik velünk szemben is. A napi találkozások alkalmával érkezéskor kérdéseinkkel segítjük, hogy elmeséljék röviden, hogy mik történtek a gyermekükkel. Délután a kisgyermek pozitív tulajdonságait kiemelve osztjuk meg a nap folyamán végzett tevékenységeit.

Szülőcsoportos beszélgetéseken (évi 3 alkalom) még bizalmasabb információkat osztunk meg egymással, ebben a kölcsönösség a jellemző. Az év során is tartunk szülői értekezletet, ahol tájékoztatást kapnak az elmúlt időszakkal kapcsolatos tapasztalatainkról, és a nevelési év további eseményeiről. Segítségüket kérjük egy-egy rendezvény lebonyolításában. (Adventi vásár) Érdekvépviseleti fórum tagja a 2 bölcsődéből egy-egy szülő, évi 1 alkalommal részt vesznek a fórum ülésén, illetve ha panasz érkezik, minden alkalommal.

II.14 Együttműködés más intézménnyel

- A fenntartóval, jegyzővel rendszeresen, ill. szükség szerint megbeszéléseket tartunk, tájékoztatást nyújt, beszámol az intézményegység vezetője a működésről.
- Kapcsolatot tartunk a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályával.

- Módszertani, szakmai kérdésekben segítséget a Magyar Bölcsődék Egyesülete, ill. a dél-alföldi régió szakértője ad.
- A gyermekek TAJ alapú nyilvántartásával kapcsolatos kérdésekben az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság munkatársai szolgálnak információval.
- A védőnő rendszeresen látogatja a bölcsődét.
- A gyermekvédelem körébe tartozó ügyek esetében konzultálunk, esetmegbeszélésen veszünk részt a gyermekjóléti szolgálat munkatársával, a családgondozóval.
- A sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetében a Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal vesszük fel a kapcsolatot, ill. együttműködünk velük.
- Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal népegészségügyi intézetével is kapcsolatban állunk.
- Rendszeres kapcsolattartás a Sándorfalvi Pipacs Óvoda óvodapedagógusaival az óvodába történő átmenet megkönnyítése érdekében, közös szülői tájékoztatások tartása
- Sándorfalva Közös Önkormányzati Hivatal szociális ügyintézőivel
- Helyi civilszervezetekkel: Házi Asszonyok Klubja, Sándorfalváért Alapítvány, Sándorfalvi Civil Szövetséggel
- A karácsonyi vásár jótékony célú gyűjtés kapcsán a város lakosaival

II.15 A nevelés –gondozás feladatainak megvalósulásának módja

A családok támogatásának módszerei, a szülői kompetencia fejlesztése:

A bölcsődei nevelésünk során törekszünk mi kisgyermeknevelők is egymással egyeztetve egységes elvárások alapján foglalkozni a gyermekekkel. Ha az otthoni és a bölcsődei jó nevelési módszerek közelítenek egymáshoz, a kisgyermek könnyebben elfogadják, amit érdekükben teszünk vagy kérünk. Ehhez bizalmas, egyenrangú, együttműködő kapcsolatra van szükség a szülőkkel, ezért minél több alkalmat megragadunk a személyes találkozásra. A közös, szülőkkel együtt megvalósuló programok is közelebb hozzák a feleket egymáshoz. Ha bizalmas viszonyt építünk ki velük, bátrabban elmondják problémáikat, és tudunk tanácsot, útmutatást adni nekik a megoldáshoz, (pl. egyéni beszélgetések során). Pozitív, érdeklődő, nyitott magatartásunkkal, kérdéseinkkel segítjük őket, hogy bátran elmondhassák problémáikat, kérdezzenek minket. A szülőcsoportos beszélgetéseken, szakemberek előadásain elhangzottak lelki megerősítést adnak, vagy ötletet nevelési helyzetek megoldásához. A szülők önbizalmát erősítik, vagy iránymutatást adnak, ha egy helyzeten éppen változtatniuk kellene.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

Az egészséges fizikai (és lelki) fejlődés feltételei: a megfelelő táplálkozás, elegendő mozgás, szabad levegőn való tartózkodás és pihenés. A gyermekeknek napi négy étkezés biztosított. Az ételt a Széchényi utca bölcsőde konyháján készítik, onnan szállítják a Juharfas ligeti bölcsődébe, ahol melegítő konyhával rendelkezünk. Minden étkezésre kapnak zöldséget és/vagy gyümölcsöt. Célunk, hogy a gyermekek jó étvággal, örömmel, koruknak, fejlettségüknek megfelelő módon fogyasszák el az ételt, a kultúrhigiénés szabályokat is megismertetve velük. A csoportszobában is vannak nagymozgást segítő játékok. A kisgyermeknevelők által kezdeményezett tornák is a mozgásigény kielégítését szolgálják, és javítják a kondíciós, koordinációs képességeket, egyensúlyérzéklet, és tartásjavítók. Az udvar a szabad játék helye. Kialakításának fő szempontja a biztonságosság. A napirend kialakításának egyik fő szempontja az egész napi játéklehetőség mellett a minél több időt a szabad levegőn való eltöltésének megvalósítása. Ezért, amikor az időjárás lehetővé teszi, a gondozás az udvarról történik. Tavasszal és ősszel a tízóraizásra, nyáron a reggelizésre is kint kerül sor. Biztosítjuk, hogy a déli alvásra elegendő idő jusson. Kiseb életkorú gyermekek esetében még szükséges lehet a napi kétszeri alvás. Aki már nem alszik, annak a csendes játék lehetőségét biztosítjuk. Bújósarkokat alakítottunk ki, ha napközben szeretnének egy kicsit pihenni. Az egészségvédelem egyik feladata a prevenció. Ezért a szájápolás a napi feladatok körébe tartozik. Reggel a gyerekek kézmosás után jönnek be a csoportszobába. Kezet mosnak vécéhasználat után, alkotó tevékenységek után, udvarról való bejövet után, ill. szükség szerint. A fésűlködés is be van iktatva a testápolás körébe. Nagyméretű tükör előtt próbálkozhatnak ők is önállóan. A prevenció sajátos módja a sószoa alkalmazása, melyet a gyermekek rendszeresen igénybe vehetnek a téli időszakban. Járványveszély esetén további, még szigorúbb higiéniai előírásokat tartunk be, tartatunk be az ellátást igénybe vevőkkel.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése:

Feltétele a kisgyermeknevelő és a gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat. Kialakításának első állomása a családlátogatás. Következő állomás a beszoktatás, amikor is kiemelt figyelmet érdemel a kisgyermek. Célunk ebben az időszakban az adaptációs nehézségek minimálisra csökkentése. Ezt úgy érhetjük el, hogy mivel családlátogatáson találkoztunk, nem vagyunk idegenek sem a szülő, sem a kisgyermek számára. Elmondjuk, hogy milyen szokások vannak a bölcsődénkben, és kérjük a szülőt, hogy amennyiben lehet közelítsen hozzánk ebben, ill. mi is alkalmazkodunk a gyermek bizonyos egyéni szokásaihoz. Az egyéni szükségletek kielégítésével az én-tudat egészséges fejlődését segítjük elő. Az első napokban, amíg az anya végig jelen van a gyermekével, megfigyeljük, hogyan végzi a gondozási műveleteket, majd fokozatosan átvesszük tőle az ő jelenlétében. A kisgyermek tevékenységeit az érzelem határozza meg, a

hangulata befolyásolja cselekedeteit. A bölcsődében törekszünk a pozitív érzelmek túlsúlyának, derűs légkör kialakítására. Jó kedvre derítik, és pozitív érzelmi töltést adnak az ölben ülős játékok. Minél kisebb egy gyermek, annál többször van szüksége ilyen közös játékokra. A különböző művészeti ágak az érzelmeken keresztül hatnak, ezért a nevelésben nagy segítséget nyújtanak. Az érzelmek gazdagítására segítségül hívjuk a meséket képeskönyvet nézegetve vagy bábozás formájában is. Az egymással való kapcsolatteremtés egyik eszköze a beszéd. Ezért a beszédkészség fejlesztése fontos a társas kapcsolatok alakulása szempontjából pl. a mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével, ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosításával, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekekre. A gyermekek utánzási kedvére alapozva megfelelő viselkedési mintát nyújtunk. Önbizalmukat erősítjük a sok dicséréssel, biztatással. Segítjük a társas kapcsolatok alakulását, az együttélés szabályainak elfogadását, a másik iránti nyitottság, figyelmesség, önzetlenség, segítőkészség, empátia és tolerancia fejlődését. Alkalmat teremtünk a társak együtt játszására, közös élmények szerzésére, melynek során az önérvényesítés és a tolerancia egyensúlyának megtalálását gyakorolhatják. A konfliktushelyzetek helyes megoldásával nagyban segítjük a megfelelő kapcsolatok kialakítását. Fontos, hogy egy konfliktushelyzetből senki ne kerüljön ki vesztesként, a kompromisszumos megoldásra törekszünk.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

Az ismeretszerzés folyamatos, színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás, a játék, a felnőttel való együttes tevékenység és a kommunikáció. Formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, kisgyermeknevelő-gyermek interakcióra épülő ismeretszerzés, szokás kialakítása. A kisgyermeknevelői kezdeményezések, a gondozás közbeni folyamatos kommunikáció, kérdésekre adott válaszok, figyelemfelkeltésük különböző természeti jelenségek iránt, azok lehetőség szerinti bemutatása, énekek, mondókák ismétlése, képeskönyvek nézegetése, mesék, vizuális tevékenységek, házilag készített játékok, készségfejlesztő játékok mind az ismeretszerzést szolgálják. Sokszor képeskönyvet nézegetve mesélünk, összekapcsolva számukra a vizuális és auditív ingert, ami által még jobban megértik, és jobban emlékeznek az elhangzottakra. Ha aktívan vehetnek részt a különböző tevékenységekben (játékos felfedezés, cselekvéses tanulás) sokkal jobban elmélyülnek ismereteik, érdeklődőbbek lesznek. Megfelelő környezetet alakítunk ki és ismeretet nyújtunk, segítjük a tájékozódást, a tapasztalatok, élmények feldolgozását, viselkedési és helyzetmegoldási mintákat nyújtunk. Támogatjuk az önálló próbálkozásait, segítjük az önálló választás és a döntési képesség kialakulását ösztönző, bátorító magatartásunkkal.

Helvi kiemelt feladatunk a zenei nevelés. A bölcsődei zenei nevelés megalapozó jelentőségű, lehetőséget nyújt az egész személyiség kiteljesedésére és a további zenei fejlődésre. Legfontosabb célunk és feladatunk a korai életszakaszban a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése a zenei élmények megteremtésével.

„A zenei nevelés feladata a bölcsődében, hogy a gyermeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal megismertesse, a dalolással kedvet keltsen és mintát adjon az önkéntes utánzásra, a spontán dúdolgatásra, énekelgetésre: a gondozónő az énekhez tartozó ismétlődő játékmozdulatokkal összerendezett mozgásra készítse a gyermeket, fejlessze ritmusérzékét, és énekelgetéssel olyan légkört teremtsen, amelyben a gyermek jól érzi magát és maga is szívesen hangicsál.” (Forrai, 1986:)

A gyermekeket sokféle hang veszi körül a családban és a bölcsődében: zörejek, beszédhangok, a természet hangjai, különböző járművek, gépek, technikai eszközök hangjai, zenei hangok. Fontos, hogy az auditív ingerek erősségüket és tartósságukat tekintve optimálisak legyenek: ne terheljék meg a gyermekek idegrendszerét. A bölcsődei csoportokban végzett megfigyelések azt igazolják, hogy célszerű a személyhez szóló, halk éneklés, ami érzelmi biztonságot ad, megnyugtató a gyermekek számára, nem vonja el figyelmüket a megkezdett játékról. A zenei élmények befogadásához és a zenei képességek kibontakozásához a kisgyermeknek szüksége van fizikai és érzelmi biztonságot nyújtó felnőttre, olyan személyre, aki kielégíti testi–lelki szükségleteit, aki örömmel énekel, játszik vele, varázsszá teszi számára a zenét, miközben kifejezi felé irányuló szeretetét, megértését, ráfigyelését.

A bölcsődében szinte minden helyzetben jelen lehet a zene. Az országos alapprogramban a bölcsődei nevelés–gondozás főbb helyzetei között szerepel a mondóka, az ének. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő úgy szervezze saját munkáját és csoportja napirendjét, hogy elegendő idő jusson – a gyermekek gondos ellátása mellett – zenei élmények megteremtésére, átélésére. Ismerje fel azokat a helyzeteket, amikor énekléssel, egyéb zenés tevékenységgel kapcsolódhat a gyermekek játékához, tevékenységéhez.

„A zene mindenkié!” (Kodály: 1974. I. 7.) Minden bölcsődés gyermeknek hozzáférhetővé, elérhetővé tesszük a zenét, függetlenül attól, hogy milyen szociokulturális családi környezetben él, hány hónapos, ép, egészséges vagy fogyatékkal élő. A csecsemő és a kisgyermek számára az élő énekszó, a közvetlen személyes kapcsolatban történő éneklés, hangszeres játék által hozzáférhető, érzékelhető, elérhető a muzsika. Befogadásában – minél fiatalabb a gyermek – annál fontosabb szerepe van valamennyi érzékszervnek: a hallási, látási, tapintási ingereknek egyaránt.

Kodály zenepedagógiai koncepciójának legalapvetőbb gondolata, hogy a zenei nevelést a korai életszakaszban kell kezdeni, mivel az iskoláskort megelőző éveknek is döntő szerepe van a zenei ízlés, gondolkodás fejlődésében.

A bölcsődei zenei nevelésnek a néphagyományból kell kiindulnia, mert ezzel segíthetjük természetes módon az anyanyelv és a zenei anyanyelv – egy időben történő – tanulását, az alapvető nyelvi és zenei törvényszerűségek elsajátítását. A néphagyományban tökéletes egységet alkot az anyanyelv, a dallam és a prozódia (a zene ütemének és hangsúlyainak helyes alkalmazkodása a

szöveg ritmusához és hangsúlyához). A bölcsődénkben elsősorban a magyar gyermekdalok, népi mondókák és népdalok közül választunk zenei anyagot. Azokat énekeltük, melyekhez érzelmek kötnek bennünket, mert így tudunk őszintén hatni a gyermekek érzelmeire.

Szabadon választhatunk a gazdag néphagyományból, a „zenei kincses ládából”. Ez a szabadság és a döntés azonban igen nagy felelősséget jelent számunkra. A kisgyermeknek még nem alakult ki az esztétikai érzéke, a kritikai képessége, így kiszolgáltatott az őt ért hatásoknak. Érzékeny és fogékony, mindent szeret és utánoz, mindent elfogad a szeretett felnőttől, az értékest és az értéktelent egyaránt. Fontos megvédenünk a nem kívánatos zenei hatásoktól, vagy legalább ellensúlyozzuk azokat.

Minden gyermek ösztönösen szereti a zenét, azonban életkoránál fogva mást igényel az újszülött, a csecsemő, a tipegő, a kisedd.

„Bölcsődénkben törekszünk, hogy énekhangunkkal és a dalok kezdőhangjának helyes megválasztásával alkalmazkodjunk a gyermekek magas hangjához. Így a hangszalagok megerőltetése nélkül utánozhatnak bennünket. Ismételtetéssel a kis hangterjedelmű, egyszerű ritmusú, páros lüktetésű dalokat énekeltük. Nem arra törekszünk, hogy minél több mondókát, éneket megtanuljanak a gyermekek. Az életkori sajátosságokra való tekintettel nem kezdeményezünk a bölcsődéseknek – még a 3 évet betöltött gyermekeknek sem – körjátékot, egyéb csoportos énekes játékot (kiszámoló, kiolvasó, felelgető, páros játék, stb.), mivel ezek szabályait még nem értik, a körformát a testarányaik miatt nem képesek tartani. Ezek az énekes játékok a későbbi életkorokban nyújtanak majd örömet. (V. ö. Forrai, 1986: 33–41.)

A csoporton belül egyénileg foglalkozunk minden gyermekkel, egyénre szabott módszereket alkalmazunk. Ehhez fontos, hogy jól ismerjük a gyermekek egyéni tulajdonságait (testi, lelki, szociális fejlődés, zenei érdeklődés, zenei képességek, stb.), családi környezetét, lehetőségeit a zenei élmények megtapasztalásában. Figyelembe vesszük a szülőktől kapott információkat (pl. otthon milyen zenét hall, szoktak-e énekelni, van-e kedvenc dala, melyik dallal nyugtatható meg, énekelnek-e este, elalvás előtt, stb.), és a gyermek megfigyelése során szerzett tapasztalatokat. Megkülönböztetett figyelmet fordítunk a valamilyen ok miatt (szociokulturális környezet, fejlődésbeli elmaradás, fogyatékoság) hátránnyal induló gyermekekre, és fejlődésüket – lehetőség szerint más szakemberekkel együttműködve – zenei tevékenységekkel is elősegítjük.

Rendszeresen megfigyeljük, hogyan reagálnak a gyermekek (figyelem, érzelmek, mozgás, aktivitás, beszédhang, énekhang, játék, társkapcsolat, stb.) a zenei élményekre, és hogyan fejlődnek. Tapasztalatainkat konkrét leírásokkal együtt (pl. figyel az énekre, nyújtja a tenyerét, utánozza mozdulataimat, kockákat ütöget össze a ritmusra, énekel és ringatja a babát, társával együtt játssza a mondókát, stb.) feljegyezzük az egyéni dokumentációba (egészségügyi törzslap, családi füzet), megbeszéljük a szülőkkel, a kollegákkal. A fejlődést mindig az adott gyermek egyéni

tulajdonságaihoz, fejlődési ritmusához viszonyítjuk, és a legnagyobb tapintattal, megerősítéssel, bátorítással segítjük elő.

A zenei nevelés gondos tervezést, céltudatos helyzetteremtést feltételez. Az adott bölcsődei csoport számára egy évre (az évkör ritmusának megfelelően), de legalább negyedéves távlatban előre megtervezzük a zenei anyagot, a zenei tevékenységeket. A tervezetben leírjuk, mit szeretnénk elérni egy adott időszakban; milyen feladataink vannak (pl. személyes kapcsolatok és bizalom kialakítása, beszédfejlődés segítése, mozgásfejlődés segítése, ismeretadás, stb.); milyen módszereket (ölbeli játék, ének, hangszeres zene, játékos mozgás, stb.), eszközöket (pl. játszókendő, képeskönyv, baba, báb, labda, gyurma, stb.) használunk; a napirendben mikorra tervezzük; milyen egyéb programokat (pl. zenedélután, szülőcsoportos beszélgetés, előadás, stb.) szervezünk a gyerekeknek és a szülőknek.

A csoportokban kijelölünk hetente egy-két napot, amikor a napi rendszeres zenei nevelésen kívül, kiemelten foglalkozunk valamilyen zenés tevékenységgel. A tervezetet mindig az aktuális helyzetnek megfelelően alkalmazzuk: figyelembe vesszük a gyermekek hangulatát, érdeklődését, aktivitását, és ehhez mérten módosítunk. A gyermekek részvétele nem elvárás, tehát nem tervezzük.

A tapasztalatokat önmagunk számára feljegyezzük.

A bölcsődei zenei nevelésünk során a folyamatos napirenden belül, a szabad játék és a játékkezdeményezés helyzeteiben valósul meg. A kisgyermek tanulási formája a játék. Ezen keresztül szerez ismereteket, értékes tapasztalatokat. Azok a helyzetek érdekesek számára, melyek játékhoz kapcsolódnak, és lehetőséget adnak mozgásra. Aktivitását, figyelmét, érdeklődését fokozza, érzelmileg motiválja a felnőttel való jó kapcsolat, a játékos helyzet, az együtt játszás. Olyan szituációk megteremtésére törekszünk, melyek során a gyermekek naponta többször átélhetik a zenével kapcsolatos pozitív érzéseket, élményeket. Egy-egy gyermekdalt, mondókát addig ismételünk, míg a gyermekek érdeklődése, figyelme megkívánja. Az ismétlés segíti az emlékezést, a felidézést, és tartós marad a zenei hatás. Hozzájárul az érzelmi biztonság megteremtéséhez, a jó hangulat kialakulásához.

Fokozatosan haladunk a zene világában az egyszerűtől a bonyolult felé, az ismerttől az ismeretlen felé, a közelebbitől a távolabbi felé, a konkrétól az absztrakt felé; miközben figyelembe vesszük a gyermekek fogékonyságát, érdeklődését, aktivitását.

II.16 A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

Gondozás

A gondozás során a kisgyermeknevelő és a gyermek között bensőséges interakciós helyzet alakul ki, amelynek célja a testi szükségletek kielégítése. Fő szempont, hogy biztosítsuk a gyermekek minél nagyobb fokú önállóságát, aktivitását. Ezért biztosítjuk az időt a próbálkozásra,

együttműködésre kérjük őket, csak szükséges esetben (ha kéri) nyújtunk segítséget, ill. és addig a pontig, ahonnan már egyedül is boldogul. Próbálkozásait figyelemmel kísérjük, biztatjuk, támogatjuk, sikereit megerősítéssel, dicséréttel jutalmazzuk. A szobatisztaságra szoktatásba akkor kapcsolódunk be, ha a szülő már otthon elkezdte ennek a folyamatát. Felajánljuk a bilire vagy vécére ülés lehetőségét a gyermek számára, biztatjuk, de sikertelen próbálkozás esetén nem marasztaljuk el.

Játék

A kisgyermek életének legfontosabb tevékenysége, a gyermek testi, lelki, érzelmi, értelmi, szociális fejlődését döntő módon meghatározza. A játék szabadon választott lehetőség, számára örömforrást jelent. Kielégíti mozgásigényét, érzelmeit kivetíti, segít élményei feldolgozásában, levezeti feszültségét, utánzási, tanulási lehetőséget ad, jó hatással van a társas kapcsolatok fejlődésére. Alkalmas az összes nevelési feladat megvalósítására. A napirendet úgy állítjuk össze, hogy a lehető legtöbb idő jusson az elmélyült, nyugodt játéktevékenységre. Biztosítjuk a játék feltételeit: elegendő, sokfajta, életkoruknak megfelelő játékeszköz, biztonságos környezet, játékok megfelelő elhelyezése, szabad választás lehetősége, kisgyermeknevelői állandóság, felnőtt jelenléte, odafigyelése, elismerése, megerősítése, kezdeményezése, ötletadása, javaslata, segítség nyújtása tevékenységben és konfliktusok megoldásában, szerepvállalása, együtt játszás, viselkedési és helyzetmegoldási minták, viselkedési szabályok tisztázása.

Tanulás

A tanulás a gyermekek életének minden pillanatát átszövi. Adottak a tanulás számára a természetes élethelyzetek, alapja a személyes kíváncsiság, érdeklődés. A játékhelyzetekben, a felnőttekkel való kapcsolat során, a szokásalakítás helyzeteiben, a kezdeményezések alkalmával a gyermekek nagyon jól megfigyelik az adott helyzeteket, és utánzási kedvük folytán el is sajátítják a látott tevékenységeket, a hallott szavakat, elraktározzák a vizuális élményeket. Mi is igyekszünk minden helyzetben megkeresni, és a számukra érthető módon átadni azt az információt, ami tanulási lehetőséghez, ismeretszerzéshez segíti őket.

Mozgás

A kisgyermeknek nagyon nagy a mozgásigényük, fizikai aktivitásuk, szívesen mozognak, ez örömet okoz nekik, és feszültségoldó hatása is van. Mivel a mozgásnak kiemelkedő jelentősége és meghatározó szerepe van az értelmi fejlődésben, fontos hogy tudatosan is fejlesszük a nagymozgás és a finommotorika terén is a gyermekeket. De bármilyen mozgásfejlesztés során a biztonságra szükséges törekedni. A szabad, önálló játék során rendelkezésre bocsátunk sokféle játékeszközt. Nagymozgásos játékokat a csoportszobában is elhelyezünk állandó jelleggel (pl. libikóka, ugráló csacsi, kismotor, kislabdák, egyensúlyozásra alkalmas játékok), nemcsak a teraszon és udvaron. Az udvaron többféle méretű motor van a különböző korú gyermekeknek, a triciklivel tanulhatják a

pedál használatát. A rögzített mászóka, trambulín, csúszdák, libikókák, labdák, is mozgásra serkentik a gyerekeket. A finommotorikát a fűzős, kirakós, építő, de akár szerepjátékok is fejlesztik. Továbbá az alkotótevékenységek, ezért mindennap biztosítjuk a lehetőséget a gyurmázásra, színes ceruzával, zsírkrétával való rajzolásra. Kb. 2 éves kor felett lehetőséget biztosítunk a ragasztásra, nyomdázásra, vízfestékekkel való festésre. Az anyagokkal és eszközökkel, technikákkal való ismerkedés, és használat során szókincsük is bővül. Aktív tevékenységek során ismereteik jobban elmélyülnek. A tevékenységek közbeni és az elkészült munkák feletti öröm gazdagítja érzelmeiket. A munkáikat minden esetben kiállítjuk a csoportszobában és az átadóban is, hogy láthassák saját és mások elkészült munkáit, tanulják azokat megbecsülni. Minden nap lehetőséget keresünk az énekes játékokra, játékos mondókákra az egyéni játék során, melyek mind-mind mozgásra is serkentenek. A hét egyik napján előre megtervezett, de az egyéni igényekhez és váratlan helyzetekhez rugalmasan alkalmazkodó játékos tornát kezdeményezünk. Ezek alkalmával törekszünk, hogy sokféle mozgás megjelenjen, amely minden testrész megmozgatását eredményezi. Ezeket segítheti ének, mozgással kísért mondóka vagy ritmusos versike, amelyek jó hangulatot is teremtenek. Minden alkalommal eszközök is segítenek a változatos mozgásformák gyakorlásában. Rendszeres lábtornával segítjük a megfelelő lábboltozat kialakulását. A gyermekek bekapcsolódhatnak a tornába kedvük szerinti időtartamban. A tornagyakorlatokkal fejlesztjük a mozgáskoordinációjukat, egyensúlyérzéküket, erőnlétüket fokozzuk. Mindezen túl nagy hatással vannak a gondolkodás fejlődésére. Ha megfelelő az időjárás, akkor kezdeményezünk kint az udvaron is tornát, a friss levegőn való mozgásnak egészségvédelmi szerepe is van. Az udvaron is lehetőség van a felnőttel közös játékokra pl. labdázással, fogócskával. A csecsemők számára védett helyet alakítunk ki, ahol azért elegendő hely áll rendelkezésükre pl. hempergő, elkerített szobasarkok. A gondozások a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására adnak alkalmat. Dicsérettel, ötletadással, lehetőségek megteremtésével ösztönözzük őket a mozgásra. A szülőknek tanácsoljuk, hogy kényelmes, célszerű öltözetben hozzák a bölcsődébe a gyermeküket, ami nem akadályozza a sokrétű mozgásban, és nem balesetveszélyes.

A mondóka, ének, vers, mese

A gyermekek harmonikus fejlődését segíti, ha érzelmeik között egyre jobban el tudnak igazodni. A mondókák, énekek, versek, mesék nagyon fontosak az érzelmi életük alakításában és a beszédfejlesztésben. Törekszünk arra, hogy minél több pozitív élményben részesítsük a gyermekeket. Sokféle hatással találkoznak mindennapi életükben, ezek feldolgozását, szavakkal való kifejezését, megfogalmazását segítjük elő a mesék, mondókák eljátszásával. Ha jobban ki tudják fejezni magukat, jobban meg tudják értetni magukat, egymás közötti viszonyuk is jobban alakulhat, kevesebb lehet a konfliktushoz vezető félreértés. Az egymással való kapcsolatfelvételt, így a szocializációt segíti a helyes kifejezés. A szavak mellett a dallamoknak is nagy szerepe van

érzelmi életük, hangulatuk alakulásában. Az irodalmi nevelésnek nagyon nagy szerepe van a gyermekek szókincsének bővítésében, mert éppen a bölcsődében töltött időszakra jellemző a rohamos anyanyelvi fejlődés, annak megalapozása. Ezzel együtt hangsúlyosabb szerepet kap az ének és zenei nevelés, mert a szavak dallammal együtt még komplexebb élményt nyújtanak. Ha a mesék zenei elemekkel, énekkel, hangszerrel kiegészülve érzelmileg megérintik őket, sokkal maradandóbb nyomot hagynak bennük, ezért fejlesztő hatásuk nagyobb. A mesék ezen túl még sokkal átélhetőbbek, érthetőbbek számukra, ha a meséléshez vizuális élményt is kapcsolunk. Ezért sokszor nézegetünk velük képeskönyvet, amelyhez történeteket mondunk vagy bábozunk. Ujjbábokat a gyermekek is tudnak használni, sokféle közül választhatnak. Meséléshez egyszerű szerkezetű, rövid népi és irodalmi művekből válogatunk egyaránt. Egy-egy mese újra meg újra előkerül, amíg a gyermekek érdekesnek találják. A versek inkább meghallgatásra valók számukra, de amelyek rövidebbek, egyszerű nyelvezetűek, és sokszor kérik ismétlésüket, azokat időközben meg is tanulják. A versek ritmusosságuk miatt népszerűek a kisgyermekek között is. Sok verset ismerünk megzenésített formában, ezeket szívesen osztjuk meg a gyermekekkel. Nagyon fontos szerepe van a játékos mondókáknak, ölben ülős játékoknak - eddigi tapasztalataink is ezt mutatják - már a beszoktatási időszak alatt ezek a játékok nagyon segítik a kisgyermeknevelő és gyermek közötti kapcsolat kiépülését a felnőttel való együttes játék öröme miatt. Az ismétlések során rögzülnek az elhangzott szavak, melyek előhívhatók más szituációkban is. A csecsemő és tipegő korú gyermekeknek nagyon sok ölben ülős mondókát, testrészekkel kapcsolatos mondókákat mondogatunk. A versekkel inkább a nagycsoportosokat ismertetjük meg. Az éneklésünk nyugtatóan hat rájuk vagy éppen felvidíti őket. Ez segít egy kellemes légkör kialakításában, amelyben jól érzik magukat a gyermekek. Az énekre sokszor keresünk alkalmat a nap folyamán többször is. Megismertetjük népünk dalaival őket, de színvonalas mai előadók gyermekdalaival is találkozhatnak. Ritkán bús, szomorkásabb hangvételű dalt is meghallgathatnak, az érzelmek sokféleségének megtapasztalásához. Az éneklés mellé segítségül hívjuk a hangszereket is. Megismertetjük a furulya, xilofon, ritmushangszerek hangjával, és a kisgyermekek is kipróbálhatják utóbbiakat. Megismertetünk velük különleges hangszereket, vagy hangszernek nem mondható, de hangokat kiadó eszközöket. Házilag is készítünk „hangszereket”. Lehetőségeket keresünk, hogy vendégelőadók által is ismerkedjenek egyszerűbb és akár bonyolultabb zeneművekkel, hangszereikkel. A zene mozgásra buzdítja a gyermekeket, egyszerű tánclépéseket is elsajátíthatnak, mely segíti a ritmusos mozgást, így a mozgásfejlődés, mozgáskoordináció eszköze is lehet. A környezet hangjaira is felhívjuk a figyelmüket a mindennapok során. A kisgyermeknevelői kezdeményezések egy adott téma köré szerveződnek. Ilyenkor a témának megfelelő mondókák, énekek, versek, mesék is elhangoznak. A vizuális tevékenységbe is beleszójuk az elhangzott mondókák, énekek, versek, mesék tartalmát az adott témához kapcsolódóan. Az ünnepek,

néphagyományok ápolása, jeles napok megjelennek a témák kiválasztásának szempontjánál. Ilyen alkalmakkor az ünnephez kapcsolódó mondókák, énekek jelennek meg.

Alkotó tevékenységek

A gyermekek számára biztosítjuk a tárgyi feltételeket, időt az alkotótevékenységekhez. Megmutatjuk az egyes technikákat, eszközök használatát. Sokféle nyomhagyó eszközt és egyéb tevékenységeket ajánlunk számukra, pl. színezés, gyurmázás, ragasztás, nyomdázás, gyűrés, tépés, ujjfestés, vastag ecsettel festés során.

Egyéb tevékenységek

A gyermekek önkéntesen vesznek részt ezekben a tevékenységekben, amelyek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak pl. cserépbe homokpakolás, mag ültetése, virág locsolása, őszi falevelek gereblyézése, süteményszaggatás, babafürdetés. Az örömet az „én csinálom” élménye, az együttesség, a közös munkálkodás, a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése okozza. A környezeti nevelés egyre hangsúlyosabbá válik környezetünk megóvása érdekében. Ezért a játék során felhívjuk a figyelmüket a játékeszközök megóvására, környezetükben előforduló állatok, növények megvédésére. Megmutatjuk nekik a különböző természeti jelenségeket, pozitív attitűd kialakítására törekszünk ezekkel kapcsolatban

II.17 Nevelési terv megvalósítása kezdeményezések során

A kisgyermeknevelői munka céltudatos, tervezést, szervezést is igénylő munka. A gyermekek érzelmi, értelmi fejlesztéséhez, a szocializációjuk segítéséhez, ismeretadáshoz éves nevelési tervet dolgozunk ki havonta lebontva. A kisgyermeknevelői kezdeményezések egy időszakon keresztül egy adott környezeti téma köré szerveződnek. Ez az időszak lehet egy vagy több hét, akár egy hónap is, a téma jellegétől függően. A témák felölelik a természetes, mesterséges szűkebb környezetükben lévő dolgokat. Ezekkel próbáljuk megismertetni a gyermekeket a bölcsődében adott lehetőségekhez képest. Megmutatjuk, felhívjuk a figyelmüket a természeti jelenségek érdekességeire, a természet szépségeire, mert szeretnénk, hogy pozitív módon viszonyuljanak az őket körülvevő világra, és majd óvják azt a jövőben is. A mindenkit körbevevő mesterséges környezet tárgyainak hasznosságára, jelentőségére is felhívjuk a figyelmüket, lehetőség szerint kipróbálhatják. A témák választásának szempontjai: - figyelembe vesszünk az adott évszak sajátosságait, - ünnepek, jeles napok közeledtével azok köré szerveződnek, - aktuális események, évfordulók, néphagyományok idejének figyelembevétele. A megvalósítás során figyelembe vesszük életkori sajátosságaikat, fejlettségüket, pillanatnyi hangulatukat, helyzetet, sajátos igényeiket. A gyermekek érdeklődését felkeltik a játékos mondókák, énekek. Ezek közül választunk olyanokat is, amelyek tartalma kapcsolódik az adott témához. A játékos mondókák pozitív érzelmeket keltenek a

gyermekben, örömlélményt nyújtanak, érzelmi biztonságot nyújtanak, hozzájárulnak a derűs légkörhöz, mely jó alap, hogy a gyermekek aktívan tevékenykedjenek. Ezek a nap folyamán többször is eljátszhatók a gyermekekkel, ahányszor csak igénylik. A versek, mesék is kapcsolódhatnak a témához. Természetesen ezek spontán helyzetekben is előkerülnek a gyermekek érdeklődéséhez igazodva. Minden héten iktatunk be olyan alkotó tevékenységet is, amely az adott témát jeleníti meg, kapcsolódik hozzá, de ezeken az alkalmakon kívül a gyermekek számára bármikor rendelkezésre áll önkifejezésre alkalmas eszköz. Tornák alkalmával utánozunk a témához kapcsolódó mozdulatokat is, sokszor játékos mondókákkal kiegészítve. 23 A tevékenységek, a kezdeményezésekbe való bekapcsolódás a gyermekek számára szabadon választott, önkéntes! Még ebben az életkorban sokkal hangsúlyosabb az egyéni játék, ill. a kisgyermeknevelő és egy gyermek közötti közös játék. A témák köré szerveződő ismeretnyújtás inkább a nagycsoportban megvalósítható, de részt vehetnek természetesen az érdeklődő kisebb életkorú gyermekek is. A csecsemők, tipegők számára az egyéni játék, a felnőttel való szoros kapcsolat még sokkal fontosabb. Tapasztalatszerzési lehetőségüket biztosítjuk a sokféle játékeszközzel. Az alapjátékok (kendők, labdák, babák, autók, mozgásfejlesztők) mindkét csoportban megtalálhatók. Csecsemőknek főleg manipulációra alkalmas játékokat, üreges játékokat, mozgásfejlesztő játékokat, textilfigurákat, tipegőknek gyűjtögetésre alkalmas üreges játékokat, építéshez alkalmas többféle játékot (pl. bölcsis túske, faépítő, lego duplo, lego quattro, várépítő, manipuloo, korongépítő), nagymozgásos játékokat, húzogatható, tologatható eszközöket, homokozójátékokat, utánozó játékok eszközeit biztosítjuk. A könyvek bármelyik életkorban használhatók, az anyaga és az illusztrációja határozza meg, hogy milyen életkorú gyermekek használják. Munkánkat a gyermekek személyes kíváncsiságára, érdeklődésére alapozzuk. Az éves nevelési tervet csoportonként készítjük szeptemberben, hónapokra lebontva nagy vonalakban meghatározva a témákat, amelyeket rugalmasan valósítunk meg, pl. az időjáráshoz alkalmazkodva a természeti jelenségek megfigyelésénél. A csoportnaplóba írjuk mindennap a megvalósított feladatot. A nevelési program elkészítésénél, a feladatok ütemezésénél figyelembe vesszük a hagyományörzést, az ünnepekre való készülődés lehetőségét.

II.18 A bölcsődei élet megszervezése

Szülőkkel való kapcsolat Bölcsődénk fontosnak tartja a szülőkkel való kapcsolattartást. A bizalmon, együttműködésen alapuló kapcsolat a gyermekek érdekében is nagyon fontos. Eredményes a munkánk csak akkor lehet, ha a szülők és kisgyermeknevelők elképzelései közelednek egymáshoz a nevelés szemléletében. Ez nagyban fokozza a gyermekek biztonságérzetét, jó közérzetét. A kölcsönös tájékoztatás alapvető feltétele a kisgyermek egyéni igényeinek figyelembevételéhez. A gyermek és a szülők minél alaposabb megismerésének és a bizalmasabb viszony kialakítása

érdekében minden esetben elmegyünk családlátogatásra (amennyiben a szülők hozzájárulnak), melyre általában a beszoktatás előtt 1-2 héttel kerül sor. A jó kapcsolat kialakítása folytatódik a szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamatában. Kérjük őket, hogy éljenek a lehetőséggel, hogy amíg megszokja a kisgyermek az új környezetet, kisgyermeknevelőket, addig biztonságot nyújtson neki jelenlétükkel a bölcsődében. A bölcsődében eltöltött időt fokozatosan növeljük, és az az idő is fokozatosan növekszik, amit a gyermek a szülő nélkül tölt el a bölcsődében. A szülők nagyon igénylik a tájékoztatást gyermekükkel kapcsolatban. Ennek érdekében folyamatosan tájékoztatást nyújtunk gyermekük fejlődéséről. Erre alkalmasak a reggeli vagy délutáni találkozások, családi füzet, faliújság, egyéni beszélgetések, szülőcsoportos beszélgetések. Faliújságon kiírjuk a napközben elhangzott dalokat, mondókákat, verseket, heti kezdeményezésünk témáját, közérdekű információkat. Egyéni beszélgetések során részletesebb tájékoztatásra, nevelési problémák közös átgondolására van lehetőség, amelyet a kisgyermeknevelők vagy a szülők kezdeményeznek. Szülői értekezleteken tájékoztatjuk a szülőket a bölcsődei élettel kapcsolatos tudnivalókról, az adott gyermekcsoportról, az ezekkel kapcsolatos közös kérdéseket megbeszéljük. A bölcsődébe nem járó gyermekek szüleit is várjuk nyílt napon. A bölcsődei rendezvények egy részére a szülők is hivatalosak. A gyermekek és szüleik nagy örömmel fogadják a lehetőséget, hogy együtt tölthetik az időt a bölcsődében. Szülői segítséggel, közreműködésükkel minden évben készülünk a városi jótekonny célú Adventi vásárra. Zárt körben megünnepeljük a Mikulást, húsvétot, köszöntjük a gyermekeket születésnapjukon, a kislányokat nőnap alkalmából. Saját kisgyermeknevelő rendszerben dolgozunk, a gyermekeknek „saját” kisgyermeknevelőjük van. Ő szoktatja be a kisgyermeket. Amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van, akkor idejét elsősorban saját gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője. Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, amit dokumentál is egészségügyi törzslapon, családi füzetben, fejlődési naplóban. Ha egészségügyi problémát észlel, jelzi a bölcsővezetőnek.

A csoport kialakításánál szempont, hogy ugyanabba a gyerekcsoportba járjon végig. Csoportonként 12 gyermeket gondozunk. Törekszünk arra, hogy a kisgyermekek a hasonló életkorú gyermekekkel kerüljenek egy csoportba.

A bölcsődei élet egy jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend szerint zajlik, ami kiszámíthatóvá teszi a mindennapokat, tájékozódási lehetőséget ad a várható eseményekről, ezáltal biztonságérzetet ad, elegendő időt biztosít az önálló próbálkozásokra, a tapasztalatszerzésre, tehát megfelel a gyermekek életritmusának, igényeinek. A napirend kialakításánál figyelembe vesszük, hogy a két csoport kisgyermeknevelői közül mindig csak egy tartózkodjon egy vagy két kisgyermekével a fürdőszobában az intimitás biztosítására. Biztosítjuk a lehető legtöbb időt a játékokra, mozgásra, szabad levegőn való tartózkodásra, és kiküszöböljük a várakozási időt. Az

évszakok, időjárás változása miatt a levegőzés időtartama is módosul. Télen általában 20 perc, de ebben az időszakban a sószoa használata is beépül a napirendbe. Tavasszal, ősszel a tízórai utáni időszakban levegőznek a gyermekek ebédig, vagy ha az időjárás engedi, a tízórait is kint fogyasztják el. Nyáron reggeli utáni időszakban, ill. kánikulában már az udvaron fogadjuk a gyermekeket, és 10 óráig vagy az ebéd előtti gondozásig tartózkodnak kint a nagy fák árnyékában és az árnyékoló alatt lévő homokozóban, védve az erős napsugárzástól.

Általános napirend

6. ⁰⁰ - 8. ⁰⁰	Érkezés a bölcsődébe, igény szerint pihenés, játék a csoportszobában
8. ⁰⁰ - 8. ³⁰	Reggeli
8. ³⁰ - 9. ³⁰	Fürdőszobai gondozás, gondozási sorrendben, szájapolás, fogmosás, játék
9. ³⁰ - 9. ⁴⁵	Tízórai, játék a szobában
9. ⁴⁵ - 10. ⁴⁵	Öltözés időjárástól függően udvari játékhoz, játék a szobában vagy az udvaron
10. ⁴⁵ - 11. ³⁰	Fürdőszobai gondozás, gondozási sorrendben, játék a szobában vagy az udvaron
11. ³⁰ - 12. ¹⁰	Ebéd
12. ¹⁰ - 15. ⁰⁰	Alvás, gondozás, ébredési sorrendben, játék a szobában
15. ⁰⁰ - 15. ³⁰	Uzsonna, játék a szobában
15. ³⁰ - 17. ⁰⁰	Játék, távozás a bölcsödéből

III. A kisgyermekről szóló egyéni dokumentációk

A kisgyermeknevelők a gyermekek fejlődését, egyéni sajátosságait, viselkedésbeli változásait nyomon követik és írásban rögzítik: - egészségügyi törzslapon, - családi füzetben, - fejlődési naplóban - csoportnaplóban.

IV. Az ellátások igénybevételének módja

A bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható - az adott év augusztus 31-éig, ha a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, -a következő év augusztus 31-éig, ha a harmadik életévét szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, és a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani, -ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és az óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében nevelhető, gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig, - sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei ellátásban annak

az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betöltötte. A bölcsődébe való felvételre jelentkezés ideje: minden év áprilisában. Amennyiben üres férőhelyek vannak, a felvétel az év minden időszakában lehetséges. Feltétel, hogy az igénylők személyazonosságukat igazoló okmányaik bemutatásra kerüljenek, továbbá orvosi igazolás arról, hogy a gyermek egészséges és közösségbe mehet, és az addigi kötelező védőoltásokat megkapta. Továbbá egyéb igazolások arról, hogy milyen jogosultság alapján kéri a ellátást. A felvételre jelentkezők előjegyzésbe kerülnek. A felvételtől, ill. az elutasításról 30 napon belül értesítést kapnak a szülők. A bölcsődébe felvehető az a gyermek, akiről a szülei munkavégzésük, (ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás s a gyermeknevelési támogatás folyósítás melletti munkavégzést is), iskolai képzésben való részvételük munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, betegségük, egyéb ok miatt nem tudnak napközbeni ellátásukról gondoskodni. Az egyéb ok miatti ellátást különösen az olyan gyermekek számára kell biztosítani: -akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, - akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, - akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni:

- ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll:
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermekeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket,
- a védelembe vett gyermeket.

A felvételt kezdeményezheti a szülő, törvényes képviselő, vagy annak beleegyezésével a területi védőnő, házi gyermekorvos vagy a háziorvos, család- és gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság. Sajátos nevelési igényű gyermek akkor vehető fel, ha a sajátos nevelési igényét szakértői bizottság megállapította. A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a gyermek bölcsődei nevelésének, gondozásának megkezdését követő legalább három hónap elteltével gyógyepedagógusnak, a gyermek kisgyermeknevelőjének, valamint a család- és gyermekjóléti központ munkatársának a véleménye alapján - az intézmény vezetője, a bölcsődevezető a szülővel együtt értékeli a gyermek beilleszkedését, és dönt a gyermek további neveléséről, gondozásáról. Felvételre jelentkezéskor a szülők tájékoztatást kapnak az ellátás feltételeiről. Az ellátás megkezdése előtt a bölcsődevezető tájékoztatást nyújt, és megállapodást köt a szülővel vagy törvényes képviselővel

A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja:

A bölcsődei hírekről, eseményekről folyamatosan olvashatnak a helyi lapban. (Kisbíró, Sándorfalva Város honlapja) A szülők személyesen is tájékozódhatnak a bölcsődei életéről, hiszen nyílt napokat hirdetünk minden évben, vagy egyéni igény szerint más alkalommal is lehetséges a betekintés bölcsődénkbe telefonos egyeztetés után.

V. Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek és szüleik jogait védi az 1997-ben megjelent XXXI. Gyermekvédelmi törvény; - valamint annak végrehajtását meghatározó 15/1998. /VI. 30./ N.M. rendelet; - 4/2010. (I.19.) OKM rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról - 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára:

- szakszerű nevelést, gondozást testi-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését és a szocializáció segítségét,
- napi négyeszeri étkezést,
- fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést,
- kulturhigiénés szokások kialakulásának segítségét,
- állandóságot (saját kisgyermeknevelő), egyéni bánásmódot
- elegendő időt a szabadban való tartózkodáshoz, pihenéshez
- az egyéni ruhanemű, ágynemű, nadrágpelenka kivételével történő ellátását,
- személyes higiéne feltételeinek biztosítását, - korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- óvodai életre való felkészítést.

A szülő joga:

A szülők felvételkor, majd szülői értekezleten tájékoztatást kapnak az ellátással kapcsolatban, melyről nyilatkoznak is. Beszoktatás előtt megállapodást kötünk. Joguk van a beszoktatás időszakában gyermekükkel együtt tartózkodni a bölcsődében a szükséges ideig, és később bármikor bepillantást nyerniük a gyermekcsoport életébe. Tájékoztatást kapnak gyermekükkel kapcsolatban, napi eseményekről, fejlődéséről, gyermekükkel kapcsolatos dokumentációról. Részesei lehetnek

egyes bölcsődei rendezvényeknek. Tanácsot, segítséget kaphatnak nevelési és egyéb kérdésekben. Véleményüket kérdőíveinken kinyilváníthatják. Biztosítjuk adataik védelmét, hogy a kezelt adatokhoz jogosulatlan szerv vagy személy ne férjen hozzá, titoktartási kötelezettség köt minket munkánk során. A szülők panaszaikkal a bölcsődevezetőhöz, intézményvezetőhöz, fenntartóhoz, érdek képviselői fórumhoz, gyermekjogi képviselőhöz fordulhatnak. A faliújságon olvashatják a gyermekjogi képviselő elérhetőségét- Az ellátottak és szüleik jogait érdek-képviselői fórum védi. Tagjai: szülők, kisgyermeknevelő, fenntartó képviselője. A bölcsődei dolgozók jogait védi: - a munkaidejükkel, szabadságukkal, továbbképzési lehetőségekkel, juttatásokkal, munkakörülményeikkel kapcsolatosan: - a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi törvény; - 257/2000. (XII.26.) Kormány rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról; - a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény; - 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről - 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és szociális szakvizsgáról - 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról - 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről. 191/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi intézményben foglalkoztatott személyek pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról.

A kisgyermeknevelők szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái:

A kisgyermeknevelők szakmai kompetenciájuk erősítése céljából minősített továbbképzési programokon (szakmai tanfolyam, szakmai személyiségfejlesztő 30 foglalkozás, szakmai e-learning, szakmai szakmai blended-learning, szakmai terepgyakorlati továbbképzés, szakmai tanácskozás, tanulmányút, szakmai műhely) vesznek részt egyénileg, melyekkel továbbképzési pontértékeik is gyűlnek. Az ismeretek bővítésére a kötelező, a munkakörhöz kötött, és a szabadon választott tanfolyamok keretén belül sor. A továbbképzési terv alapján kiválasztott dolgozók vesznek részt az adott évben szakmai továbbképzésen. Helyben csoportmegbeszéléseket, munkaértekezleteket, nevelési értekezleteket, szakmai beszélgetéseket tartunk a nevelési év során több alkalommal. Rendszeresen tartunk házi továbbképzéseket. Ennek keretében szakirodalom feldolgozása, előadása, megbeszélése történik. Szükség esetén problémás nevelési helyzetek együttes átgondolását, megbeszélését kezdeményezzük.

A helyi szakmai program működésének, bevalásának ellenőrzési rendszere:

A már működő minőségbiztosítási rendszer keretén belül kiállított kérdőívek tájékoztatást nyújtanak arról, hogy mennyire elégedettek a szülők a bölcsődei ellátással. Évente kérjük a szülőket, hogy

kérdőívek kitöltése útján értékeljük munkánkat, intézményünket, melynek nyomán a szakmai kompetenciáinknak megfelelően megteesszük a szükséges változtatásokat. A bölcsődevezető rendszeresen ellenőrzi a kisgyermeknevelők munkáját, dokumentációt. A bölcsődevezető rendszeresen beszámol az intézményvezetőnek a szakmai munka megvalósulásának módjáról.

VI. Érvényességi nyilatkozat, legitimációs záradék

A Helyi Szakmai Program hatályos: 2024.10.01-2029.09.31

Egyetértését nyilvánította: az érdek-képviselői fórum. A bölcsőde dolgozói aláírásukkal jelzik, hogy ismerik, elfogadják a Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi -és Szociális Intézmény Bölcsőde Szakmai Programját és tudásuk legjavát adva segítik, vállalják a gyakorlati megvalósítását.

Megyesi Anett
Sándorfalvi EESZI Bölcsőde Szakmai vezető